

Lördagen den 28 Januari.

Kl. 12 f. m.

§ 1.

Herr Statsrådet och Kommendören med stora korset af Kongl. Nordstjerne-orden, Friherre C. J. O. Alströmer aflemnade följande Kongl. Maj:ts nådiga propositioner, nemligen:

N:o 1, om antagande af en författning angående sparbanker;

N:o 2, med förslag till förändrad lydelse af § 72 Regeringsformen;

N:o 3, angående afträdande till Warbergs stad af ett till Warbergs f. d. fästning hörande jordområde.

N:o 4, om antagande af en författning rörande Lapparne i de förenade konungarikena;

N:o 5, om antagande af en författning angående förändrad lydelse af 2 Kap. 11 § strafflagen;

N:o 6, med förslag till författning angående vissa förändrade föreskrifter i afseende å beräkning af tid för klagan mot hofrätts utslag i brottmål;

N:o 7, angående landtförsvarets ordnande;

N:o 8, angående ombildning af Förvaltningen af sjöärendena;

N:o 9, angående upplåtande åt Calmar landsförsamling under ständig besittningsrätt af två tunnland jord från landshöfdinge-bostället Skälby till skolhusplan och planteringsland för en fast folkskola.

N:o 10, i fråga om afskrifning ur Kronans jordebok och räkenskaper af Böle bys skattelaxfiske;

N:o 11, i fråga om öfverlåtande på Blidö församlings fattigvård af Kronans rätt till kvarlåtenskapen efter affidne arbetskarlen Petter Bengtsson i Köpmanholm;

N:o 12, angående eftergift till förmån för staden Halmstad af Kronans rätt till danaarf efter enkan L. Sundell, född Grundberg;

N:o 13, med anledning af gode männens i hemmanssegaren N. P. Jonssons i Hösjö konkurs gjorda underdåniga ansökning om eftergift af bränvinstillverkningskatt.

samt nådiga skrivelser:

i anledning af en vid sistlidne riksdag beslutad lagförändring, och om förordnande af en statsrådsledamot att utöfva den befattning, som enligt § 46 af Riksdags-ordningen tillkommer en ledamot af Statsrådet.

Herr Talmannen förklarade, att Kammaren skulle åt de nu aflemnade propositionerna egna grundlagsenlig behandling.

§ 2.

Justerades protokollet för den 21 och protokollsutdrag för den 27 i denna månad.

§ 3.

Skedde föredragning af de å Kammarrens bord hvilande motioner och blefvo dessa nu hänvisade:

Herr *Andreas Svenssons* motioner, N:is 30 och 31, till Lag-Utskottet;
 Herr *Witts* motion, N:o 32, till Bevillnings-Utskottet;
 Herr *Peter Peterssons* motioner, N:is 33 och 34, till Lag-Utskottet;
 Herr *Jöns Pehrssons* motioner, N:is 35 och 36, till Stats-Utskottet;
 I fråga om Herr *O. B. Olssons* motion, N:o 37, anförde:

Herr Törnfeldt: Herr Talman! mine Herrar! Det har alltid varit ansedt för, om just icke ridderligt, så dock åtminstone klokt att gömma näfven, innan man med densamma tänker tilldela sin motståndare ett slag, men den åsigten tyckes icke ligga till grund för ifrågavarande motion, af hvilken tvärtom synes framgå, att man med högt upplyftad knytnäve skall säga till en ovän "akta dig, för jag tänker slå till." Jag undrar, om sådant kan vara nyttigt och med klokheten förenligt, särdeles i fråga om den ena statens förhållande till den andra, ty det beröfvar samhället den viktiga förmån, som finnes uttryckt i den gamla goda satsen "det är bättre att förekomma än att förekommas." Under det här vid riksdagarne levereras häftiga bataljer, kunna vi lätt få oss en fiende på halsen och blifva öfverrumplade af ett anfall, utan att vara derpå beredde, hvaremot å andra sidan en fiende icke behöfver hysa någon fruktan för en sådan öfverrumpling från vår sida, ty äfven om vi förehade några stämplingar i sådant afseende, skulle ju desamma, i händelse motionen bifölles, genast blifva för en och hvar bekanta.

Den enda lilla ändring, som jag skulle vilja medgifva uti nu gällande föreskrifter rörande Konungens rätt att börja ett anfallskrig vore den, att Konungen icke skulle ega företaga ett sådant, utan att dessförinnan hafva derom rådfrågat och erhållit tillstyrkande af såväl hela Stats-Rådet som Generalfälttygmästaren, hvilken sistnämnde väl torde vara den, som är bäst i stånd att bedöma, huruvida alla åtgärder äro vidtagna, allt är rustadt och beredt till börjandet af ett krig. Vet icke Generalfälttygmästaren detta, så är han icke vuxen sitt embete, utan jemförlig med en vanlig gesäll eller lärpojke. Dessutom om man tänker sig den möjligheten, att en Bismarck genom något politiskt konstgrepp skulle förstå ställa så till, att vi blefvo rent af *tvungne* att inlåta oss i krig med annan makt, huru skulle ställningen då blifva, i händelse representationen derom först måste höras, jo! vi kunde då blottställa oss för att, innan vår armé vore i fält, fiendens härar, inträngt i landet. Jag anser således att man bör vara ytterst försigtig vid afgörandet af denna fråga och noga betänka de

vådor för samhället, som kunna blifva en följd af att uti ifrågavaraude afseende alltför mycket binda händerna på regeringen.

Vidare yttrades ej. Motionen hänvisades till Konstitutions-Utskottet.

Herr Friherre *Focks* motion, N:o 38, hänvisades till Bevillnings-Utskottet.

Herr *Nils Nilssons* från Blekinge län motion, N:o 39, hänvisades till Stats-Utskottet, under enahanda förbehåll som i afseende å den till samma Utskott hänvisade motionen N:o 22.

Samma ledamots motion, N:o 40, hänvisades till Stats-Utskottet, såväl som motionerna N:o 41, af Herr *Lars Persson*, och N:o 42, af Herr Friherre *Tumm*.

Herr *Anders Johanssons* motioner hänvisades, N:o 43 till Tillfälligt Utskott och N:o 44 till Lag-Utskottet.

Vidare hänvisades:

Herr *Askers* motion, N:o 45, till Stats-Utskottet;

Herr *Per Jonssons* motion, N:o 46, till Lag-Utskottet;

Herr *Peter Magnus Johanssons* motion N:o 47, Herr *Per Benjaminssons*, N:o 48, och Herr *Gunnar Erikssons*, N:o 49, till Stats-Utskottet.

Vid föredragning af Herr *Magnus Jonssons* motion N:o 50 yttrade

Herr Asker: Vid sistförflutna riksdag väcktes en motion i samma syfte som den nu förevarande. Den då väckta motionen lyckades emellertid icke tillvinna sig Stats-Utskottets förordande, men erhöll detta oakadt understöd af majoriteten i denna Kammare, ehuru detta Andra Kammarens beslut icke kunde betraktas annat än såsom en opinionsyttring i ämnet, vid det förhållande att Första Kammaren, redan innan frågan förekom till behandling i den Andra, bifallit Utskottets afstyrkande betänkande. Då nu frågan återgår till förnyad behandling af Stats-Utskottet, torde det icke vara alltför mycket vågadt att hysa den förhoppning, att Stats-Utskottet skall åt frågan egna en omsorgsfull pröfning.

Det lär icke kunna förnekas, att skyldighet att utgöra kronoskjuts är en tyngre och svårare börda för skattejorden än skjutsningsbesväret i allmänhet, och endast denna omständighet synes innefatta giltig anledning för, att legan för kronoskjuts i någon mån förhöjes. Det hufvudskäl, som Stats-Utskottet vid förra riksdagen anförde, till stöd för sitt afstyrkande af det då i ämnet väckta förslaget, var egentligen det, att den föreslagna förhöjningen i legan för kronoskjuts skulle medföra förhöjning i åtskilliga statsanslag. Jag är icke säker på, huruvida detta skäl verkligen eger giltig grund, ty det är nästan fara värdt, att Stats-Utskottet sammanblandat sjelfva hufvudfrågan med andra ersättningsanslag, som likväl äro alldeles fristående och icke hafva något samband med den nu väckta frågan. Det har ju visat sig, att reserverade behållningar förefinnas på en och annan anslagstitel, hvilka behållningars användande torde medgifva den nu ifrågställda förhöjningen i skjutslegan, utan att något ökad anslag därför behöfves. I alla händelser lider det intet tvifvel, att Stats-Utskottet, med anledning af denna Kammarens beslut vid förra riksdagen, skall åt frågan egna en så allvarsam pröfning, att ett åtminstone i någon mån bifallande utlåtande vid denna riksdag torde vara att förvänta, och vore det synnerligen önskvärdt, att motiveringen till det blifvande utlåtandet så affattas,

att detsamma kommer att ega utsigt att kunna tillvinna sig jemväl Första Kammarens bifall.

Denna motion, jemte nu afgifna yttrande, hänvisades till Stats-Utskottet.

I anledning af Herr *Sven Nilssons* i Efveröd motion N:o 51 yttrade

Herr Ehrenborg: Jag ber få uttala min tillfredsställelse öfver att detta ämna blifvit bragt å bane, och skulle icke tvekat att i motionsväg sjelf framdraga detsamma, om jag icke ansett, att denna Riksdag, för att kunna medhinna de nu särskildt påkallade viktiga ärendena, bör befrias från så många af öfriga ämnen som möjligt.

Länge har man med skäl yrkat ett utjemnande eller en billig fördelning äfven på öfriga beskattningsföremål af de många kommunala besvär, hvilka från en tid, då jordbruket var nästan den enda näringen, uteslutande hvila på fastighets-mantalet; men ingen af dessa frågor är ännu löst. Rikets Ständer gjorde härom framställning år 1866 angående *kyrka*, med hvad dertill hörer, samt *sockenstuga* och *fattigstuga*, och samma år derjemte rörande *våghållningen*. Riksdagen af år 1867 beslöt dylik framställning angående tingshus och häradsfängelse. De underdåniga skrivelserna angående de förstnämnda onera hafva, med undantag af hvad beträffar våghållningen, aldrig af Kongl. Maj:t besvarats. Det sistnämnda beslutet åter blef genom försummelse ej från Riksdagen expedieradt. Sedermera hafva årligen alla dessa frågor varit vid riksdagarne å bane men rönt motstånd, hufvudsakligen derföre att dessa besvär under tidernas lopp antagit karakter af på viss jord hvilande real-onera, i hvilka, ehuru ständigt sig ökande och utgående till förmån äfven för andra samhällsmedlemmar, man är rädd för att bereda någon lindring. I detta afseende bör likväl, efter mitt förmenande, betänklighet minst möta i fråga om skyldigheten att bygga *skolhus*; ty denna, i dess numera mångdubblade utsträckning, förskrifver sig från icke längre tid tillbaka än 1842. Skolhus byggas efter hufvudsakligen samma grund som kyrka; och då folkskolestadsgans 3 §, sådan den lyder genom Kongl. kungörelsen den 29 Maj 1850, föreskrifver, att i kostnaden för skolhus skola verk och lägenheter deltaga i mån af den rösträtt dem vid *sockenstämma*, i *jemförelse med hemman*, tillkommer, så finner man huru fullkomligt otillämplig denna föreskrift numera efter de nya kommunalförfattningarnes införande är, och att det redan ur denna synpunkt är nödvändigt att nu gällande bestämmelse ändras. I det valdistrikt, jag representerar, känner man allmänt och lifligt behovet af att hemmanens deltagande i skolhusbyggnad må dem emellan ske efter taxeringsvärde i stället för efter hemmantalet; och derjemte lär man väl ej kunna förneka billigheten af, att icke blott verk och inrättningar, utan jemväl löntagare, i åtminstone *någon* mån dela samma besvär. Det kan ock hafva skäl för sig, att beskattningsfrågor af detta slag ordnas endast *steg för steg*, på det att de öfriga beskattningsföremålen ej må på *en* gång drabbas af alla de besvär, från hvilka de hittills haft förmånen vara befriade; och då synes det mig särdeles lämpligt att göra början just med *skolhus*-tungan, hvilken mer än någon bland de öfriga är i en för i synnerhet de svagare hemmanen starkt tryckande tillväxt. Jag får på dessa skäl, för min del, synnerligen rekommendera den nu föredragna

föredragna motionen till uppmärksamhet, i förhoppning att Utskottet skall till Riksdagen afgifva ett förslag, sådant att det kan leda till en önsklig påföljd.

Detta yttrande skulle åtfölja motionen, som nu blef till Tillfälligt Utskott hänvisad.

Vidare hänvisades motioner af:

Herr *Sven Nilsson* i Efveröd, N:o 52, till Tillfälligt Utskott;

Herr *Fredrik Petersson* från Calmar län, N:o 53, till Tillfälligt Utskott, och N:o 54 till Stats-Utskottet;

Herr *Wijk*, N:o 55, till Banko-Utskottet;

Herr *Hjelm*, N:o 56, till Lag-Utskottet och N:o 57 till Tillrälligt Utskott;

Herr *Per Nilsson* från Christianstads län, N:o 58, till Bevillnings-Utskottet;

Herr *Bexelius*, N:o 59 och 60, och Herr *J. Samuelsson*, N:o 61, till Lag-Utskottet;

Herr *Magnus Svensson*, N:o 62, till Bevillnings-Utskottet;

Herr Friherre *John Ericson*, N:o 63, Herr *Berg*, N:o 64, och Herr *Carlsund*, N:o 65, till Stats-Utskottet;

Herr *Östman*, N:o 66, till Bevillnings-Utskottet;

Vid föredragning af Herr *Jöns Rundbäcks* motion, N:o 67, uppstod följande öfverläggning:

Herr Ehrenborg: Vid remissen af denna motion ber jag att få sända Lag-Utskottet en påminnelse. Sjelf vid sista riksdagen motionär i ämnet har jag dock icke ansett mig böra nu med detsamma återkomma; och detta af tre skäl nemligen, dels att jag afgifvit motioner i större antal, än som på *en* representant borde belöpa sig, dels att jag funnit konjunkturerna för förslaget försämrade vid en riksdag, då Lag-Utskottet får fullt upp att göra med ny beväringsslag, lagbyrå m. m., och dels och hufvudsakligast derföre att jag å ena sidan icke kan frångå den principiela riktigheten i den af mig vid förra riksdagen föreslagna sönderdelning af de kommunala ärendena, men å andra sidan då ej vann för en sådan delning ens det ringaste understöd. Jag må derföre tillsvidare förlika mig med att frågan nu framhålles endast sålunda, att en modifikation i nu gällande röstgrund påyrkas. Det är också tillfredsställande att motionären icke inskränkt sig till att begära blott ett relativt utan jemväl ett absolut röstmaximum, enär begränsningen eljest i allmänhet inom våra större kommuner blefve utan all verkan. Men deremot har jag förgäfvets sökt inse skälet, hvarför man skulle, såsom motionären föreslagit, ställa det absoluta röstmaximum i något beroende af eller förhållande till den för Första Kammaren gällande valbarhetscensus. Enligt mitt förmenande bör deremot det absoluta röstmaximum ställas ungefär så, att det sammanfaller med det relativa i sådana

kommuner, hvilkas sammanlagda fyrktal utgör ungefär medeltalet af samtliga våra landtkommuners fyrktal. Detta sistnämnda finner man naturligtvis, då man ur bevillnings-taxeringslängderna söker rikets sammanlagda fyrktal för beskattningsföremål på landet och deruti dividerar antalet af landtkommunerna. Jag har i mitt anförande vid denna frågas behandling sistlidne riksdag försökt anställa en utredning i detta fall; och med hänvisning dertill — den återfinnes å sidan 89 i tredje protokollsbandet — får jag nu anhålla att Lag-Utskottet, om det såsom vanligt inkommer med förslag till relativt röstmaximum, också måtte föreslå det absoluta i öfverensstämmelse med hvad jag i berörda anförande på nyss angifna grunder yrkat.

Herr Hjelm: Jag anhåller härvid att få förena mig med motionären i det af honom framställda förslag, och vågar dervid uttala den förhoppning, att den i motionen afhandlade frågan, efter så många riksdagars förlopp hvarunder den varit behandlad, snart må finna sin nödiga, af stort behof påkallade lösning.

Herr Jöns Rundbäck: Jag är tacksam för det erkännande min förevarande motion rönt af den förste ärade talaren. Hvad jag angående det absoluta röstmaximum föreslagit, härleder sig deraf, att motståndarne till förändringar i den kommunala röstkalan alltid framhållit, det en rubbning i den kommunala rösträtten jemväl skulle rubba gällande Riksdags-ordnings grundval.

Derföre har jag, i afsigt att stärka denna grundval, tillåtit mig föreslå, att åt hvarje röstegare må tilldelas ett så högt absolut röstmaximum, som fordras för att blifva valbar till Första Kammaren, hvilket väl må anses såsom det högsta beviset på allmänt förtroende, som en medborgare kan erhålla. Att ställa det absoluta röstmaximum så, att det sammanföle med det relativa i de kommuner, hvilkas fyrktal utgjorde medeltalet af våra samtliga landtkommuners fyrktal, har jag visserligen försökt, men enligt min öfvertygelse är det icke möjligt att derigenom åstadkomma någon verklig förbättring i afseende å röstgrunden.

Jag vågar i öfrigt hänvisa till den motion jag i förevarande ämne väckte vid förra riksdagen, enär uti densamma grunderna för förslaget närmare angifvas; och jag hoppas att Utskottet nu skall söka att lösa denna viktiga fråga på ett sätt, som tillfredsställer landets allmänna önskingar.

Sedan öfverläggningen förklarats slutad, blef motionen hänvisad till Lag-Utskottet, dit äfven de nu afgifna yttrandena skulle åtfölja.

Herr Jöns Rundbäcks motion N:o 68 hänvisades till Tillfälligt Utskottet.

Då Herr *Sven Nilsson* i Österslöf motion N:o 69 föredrogs, begärdes ordet af motionären,

Herr *Sven Nilsson* i Österslöf, som anförde: Då nu Kongl. Maj:ts proposition, rörande försvarsverkets ordnande, till Riksdagen inkommit

skulle jag vilja hemställa, huruvida icke den af mig i ämnet väckta motion kunde behandlas i sammanhang med förenämnda Kongl. proposition, för hvilket ändamål jag anhåller, att, i händelse ett särskildt Utskott kommer att tillsättas för behandling af frågor rörande landtförsvaret, motionen måtte till detta Utskott varda remitterad på samma gång som den Kongl. propositionen.

På härefter af Herr Talmannen framställd proposition beslöt Kam-maren, att ifrågavarande motion skulle företagas till behandling i sam-manhang med Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående landtförsvarets ordnande.

Fördrogs Herr *Sven Nilssons* i Österslöf motion N:o 70, hvarvid

Herr *Hierta* gjorde följande hemställan: Jag anhåller, att det yt-trande, jag vid nästföretgånga plenissammanträde afgaf, måtte få åtfölja motionen vid dess remiss till vederbörligt Utskott.

Sistnämnda motion liksom Herr *Sven Nilssons* i Österslöf motioner N:o 71 och 72, Herr *Tengers* motion N:o 73 och Herr *Johan Jönssons* motion N:o 74 hänvisades till Stats-Utskottet.

Slutligen blefvo hänvisade: motionerna N:o 75, af Herr *Tjernlund*, till Lag-Utskottet, och N:o 76, af Herr *Hans Larsson*, till Bevillnings-Utskottet.

§ 4.

Följande nya motioner afgäfvos:

Herr *Grenanders* motion, N:o 77, angående understöd för jernvägs-anläggning emellan Mariestad och Moholm;

Herr *H. Schmidts* motioner:

N:o 78, om ändring i Kongl. Förordningen den 14 April 1866, an-gående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof; och

N:o 79, angående ändring i 63 § af reglementet för Riksbankens styrelse och förvaltning;

Herr *Hans Anderssons* motion, N:o 80, angående ändring i 24 § af Kongl. Förordningen den 21 Mars 1862 om landsting;

Herr *Carl Isak Bengtssons* motioner:

N:o 81, om upphäfvande af stadgandet i Kongl. Förordningen den 13 Juni 1800, rörande hembud af frälseskattehemman; och

N:o 82, om ändring af 6 § i Kongl. Kungörelsen den 23 November 1866, rörande stämpelpappersafgiften;

Herr *Lars Erssons* från Södermanlands län motioner:

N:o 83, om upphäfvande af kyrkostämma och ändring i bestämmelsen om kyrkoherdes sjelfskrifvenhet till ordförande i skolråd; och

N:o 84, om ändring i Kongl. Förordningen den 7 December 1866, angående villkoren för försäljning till förtäring på stället af vin, öl, kaffe eller andra icke spirituösa drycker;

Herr *Jöns Pehrssons* motion, N:o 85, om förenkling af militära och afskaffande af civila embetsmäns uniform;

Herr *Jonas Jonassons* från Calmar län motioner:

N:o 86, om ändring i Kongl. Förordningen den 21 Maj 1869, om vilkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker;

N:o 87, om ändring i hvad konkurslagen af den 18 September 1862 stadgar rörande rättens ombudsman; och

N:o 88, om underdånig hemställan till Kongl. Maj:t, angående undersökning af Sveriges kuster i och för deras befastande m. m.;

Herr *Per Ericssons* från Gefleborgs län motion, N:o 89, derom att i blifvande förordning rörande förvaltning af omyndigs egendom måtte stadgas rättighet för förmyndare att i lifrätanstalt insätta någon del af myndlings medel;

Herr *Carl Ifvarssons* motion, N:o 90, angående allmänna underdomstolarnes å landet organisation m. m.;

Herr *A. P. Anderssons* från Södermanlands län motion, N:o 91, om ändring i 11 § 4 mom. af Kongl. Förordningen den 20 Juli 1861, i fråga om sexmäns skyldighet att närvara vid mantalsskrifningsförrättning;

Herr *Jöns Anderssons* från Malmöhus län motioner:

N:o 92, om underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t, rörande upphörande af skyldighet för staten att pensionera sina embets- och tjänstemän; och

N:o 93, om utgörande af frälserusttjensten in natura eller erläggande af vakansafgift derför;

Herrar *Anders Anderssons*, *J. W. Lundqvists*, *Sven Magnussons*, *Magnus Svenssons* och *Johannes Jonssons*, alla från Skaraborgs län, motion N:o 94, om underdånig hemställan till Kongl. Maj:t rörande åtgärders vidtagande för grundskatternas aflösning;

Herrar *Anders Anderssons* och *J. W. Lundqvists*, båda från Skaraborgs län, motion N:o 95, om införande af ett tillägg till Kongl. Förordningen den 21 Maj 1869, angående vilkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker;

Herr *A. Helanders* motion, N:o 96, om vilkoren för enskilda jernvägars understödjande samt om beviljande af lån eller anslag till anläggande af en sådan jernväg från Flen öfver Nyköping till Oxelösund;

Herr *P. Tjernlunds* motion N:o 97, om ändring af 4 § i Kongl. Förordningen den 24 September 1861, angående tillsyn å förmyndares förvaltning af omyndigs egendom;

Herr *A. F. Petterssons* från Malmöhus län motioner:

N:o 98, om förhöjning i den, enskild bank för sedelutgifningsrätt ålagda beviljning; och

N:o 99, om indragning till statsverket af de för minuthandel med och utskänkning af bränvin utgående afgifter;

Herr *F. A. Forssbecks* motioner:

N:o 100, om ändring i gällande förordning angående villkoren för tillverkning af brännvin; och

N:o 101, om åsättande af accis å tobak;

Herr *J. F. Geijers* motioner:

N:o 102, med förslag till förändrad lydelse af 9 och 27 §§ i gällande Bevillningsstadga; och

N:o 103, om låneunderstöd till det bolag, som kommer att bildas för anläggning af jernväg från Falun till Grebbestads och Krosskärrs hamnar på vestra kusten;

Herr *L. Kinmansons* motion, N:o 104, angående ändring i strafflagens stadgande om fängelse vid vatten och bröd;

Herr *P. Engmans* motioner:

N:o 105, om ändring af 76 § i gällande Bevillningsstadga;

N:o 106, om ändring i Kongl. Förordningen den 7 December 1866, angående villkoren för försäljning till förtäring på stället af vin, öl, kaffe eller andra icke spirituösa drycker; och

N:o 107, derom att länsstyrelsernas kungörelse måtte genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes försorg tillställas kommunalstämmornas ordförande;

Herr *S. Ribbings* motioner:

N:o 108, om underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t, angående reorganisation af de civila embetsverken; och

N:o 109, om upphäfvande af § 2 i Kongl. Förordningen den 21 Mars 1844, angående förbud mot inrättande af lotterier;

Herr *Olof Larssons* från Örebro län motion, N:o 110, om medgifvande af lånerätt i manufakturdiskonten åt fabriker för artificiella gödningsämnen;

Herr *P. Gunnarsons* motioner:

N:o 111, angående tillägg i 23 § Riksdags-ordningen; och

N:o 112, om återupptagande af förut gällande stadganden rörande skottpenningars erläggande för dödad räf och hök;

Herr *S. Jonssons* från Jönköpings län motion, N:o 113, angående förändrad lydelse af första punkten i 10 § 2 mom. af nu gällande Kongl. Förordningen om villkoren för försäljning af brännvin och andra brända eller destillerade drycker;

Herr *A. Bäckströms* motion, N:o 114, angående beviljande af anslag till uppförande af fyra fjellstugor mellan sjön Hornafvan och Norska gränsen;

Herrar *Nils Larssons*, *Gunnar Erikssons* och *P. Lithners* motion, N:o 115, om statsunderstöd för en enskild jernvägsanläggning mellan Sundsvall och Trondhjem;

Herr *H. B. Hanssons* motion, N:o 116, angående förändrade föreskrifter i fråga om delningsgrunden för hägnadsskyldighet inom skifteslag;

Herr *Nils Nilssons* från Malmöhus län motion, N:o 117, derom att sådana af lediga pastorater utgående inkomster, som sterbhus efter affidne prestmän icke berättigas uppbära och som till den tienstförrättande prestmannens aflönande icke erfordras, måtte tillfalla pastoratets skolväsande;

Herr *F. Petterssons* från Calmar län motioner:

N:o 118, angående upphörande af det på Ottenby kungsladugård befintliga stuteri samt kungsladugårdens utarrenderande; och

N:o 119, om indragning af Kongl. Kommers-kollegium;

Herr *Åke Anderssons* motioner:

N:o 120, angående ändringar i gällande konkurslag;

N:o 121, om införande i Bevillnings-stadgan af den bestämmelse, att prest, som uppbär inkomst af flera kommuner inom samma pastorat, bör i hvardera kommunen för dessa inkomster påföras bevilling;

Herr *Carl Aron Jönsson* instämde i denna motion.

N:o 122, om ett tillägg till hvad 57 § i Kongl. Förordningen om kommunalstyrelse på landet stadgar rörande sättet för kommunalutskylders erläggande;

Herr *L. J. Hiertas* motion, N:o 123, angående ändring i 8, 9 och 11 Kap. Giftermåls-balken, i fråga om mannens dispositionsrätt öfver boets egendom;

Herr *Wennérus* förenade sig i denna motion.

Herr *A. W. Uhers* motion, N:o 124, angående statsunderstöd till jernvägsanläggning emellan Pålsboda jernvägsstation och sjön Glan;

Herr *H. Hagermarcks* motion, N:o 125, angående ändringar i 9 och 27 §§ af gällande Bevillningsstadga;

Herr *Sven Nilssons* från Österslöf motion, N:o 126, om statsbidrag till jernvägsanläggning emellan Sölvesborg och Christianstad;

Herr *A. Gumalius'* motion, N:o 127, angående ändring i 12 § af Kongl. Förordningen om kommunalstyrelse i stad;

Herr *E. Keys* motioner:

N:o 128, om indragning af förslagsanslaget till teknisk-ekonomisk beskriafning öfver Statens jernvägsbyggnader; och

N:o 129, dels om bestämmande huru mycket af jernvägsbyggnads-medlen må åtgå till förvaltningskostnader, dels om underdånig hemställan till Kongl. Maj:t, att för nästa riksdag måtte framläggas förslag till kostnadsstat för Jernvägsbyggnadsstyrelsen;

Herr *J. Mankell* anförde muntligen: Då det i Kongl. Maj:ts thronal bebådade förslaget till landtförsvarets ombildning icke förrän i dag blifvit till Kammaren öfverlemnadt, har det icke varit möjligt att före motionstidens utgång om samma förslag taga kännedom, hvilket är mycket att beklaga för de enskilda motionärer, som i samma viktiga fråga ville väcka förslag. Någon ledning i afseende på dess riktning har man dock erhållit genom det i thronalet förekommande uttryck, som gifver vid

handen att det hvilar på hufvudsakligen samma grunder, som det 1869 framlagda, nemligen indelningsverkets bibehållande jemte en betydligt utsträckt värnepligt, ehuru för öfrigt åtskilliga förändringar blifvit gjorda. Är så fallet, är denna min uppfattning riktig, då afser det en betydlig tillökning *både* af beväringsofningarnes längd och af de årliga kostnaderna — allt förutom kostnaderna till materielens komplettering.

Då enligt min öfvertygelse svenska folket hvarken *kan*, ej heller, då blott försvar inom egna gränser afses, *behöfver* bära denna dubbla börda, har jag försökt uppgöra ett förslag till landtförsvarets ombildning, hvilande på den grunden, att de årliga kostnaderna blifva ungefärligen desamma som förut, men att i stället den ökade börda, som erfordras till försvarsverkets nödvändiga förstärkande, förnämligast lägges på en betydligt utsträckt värnepligt — äfven detta oafsedt kostnaderna till materielens förstärkning. Och då en jemnare fördelning af de årliga kostnaderna, när lindring ej kan åstadkommas, ej synts mig förenlig med indelningsverkets bibehållande, har jag föreslagit dess upphäfvande i mån af truppens afgång och sättande i dess ställe en annan, mindre stam, men som underhålles af alla folkklasser gemensamt.

Sannt är visserligen, detta inser jag mer än väl, att blott regeringen kan framlägga ett *detaljeradt* förslag till en arméorganisation, emedan endast densamma har tillgång till alla de uppgifter och materialier, som här för äro behöfliga. Men detta hindrar ej att äfven en enskild motionär kan väcka förslag i afseende på hufvudgrunderna derå. Härigenom kan det viktiga ämnet endast blifva ännu mera flersidigt belyst, till gagn för det allmänna.

Det är med anledning här af jag får till Riksdagens bepröfvande öfverlemnna hosfogade förslag till förändrad organisation af landtförsvaret; och afgaf derefter motionerna:

N:o 130, med förslag till förändrad organisation af landtförsvaret;

N:o 131, om aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande utarbetande och framläggande af en fullständig plan för rikets befästningsväsende; och

N:o 132, om förändring i bestämmelserna angående böters förvandling;

Herr *C. Wennérus'* motion, N:o 133, om beviljande af låneunderstöd till anläggande af en jernväg mellan Lidköping och Håkantorps jernvägsstation;

Herr *E. Leijers* motion, N:o 134, om ändringar i 131 och 135 §§ af gällande Bankoreglemente;

Herr *J. G. Granlunds* motion, N:o 135, derom att pröfningskommittéernas åligganden måtte på landstingen öfverflyttas;

Herr *Johan Jönssons* från Christianstads län motioner:

N:o 136, om aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande utarbetande och framläggande af förslag till förändrade bestämmelser angående kronobrefbäringen; och

N:o 137, om underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om förklaring af Kongl. brefvet till Kongl. Kammar-kollegium den 17 September 1856 angående helgonskylden;

Herr *Gustaf Jonssons* motion, N:o 138, angående förändrade grunder för skolhusbyggnadsskyldighetens utgörande;

Herr *Johannes Anderssons* från Jönköpings län motion, N:o 139, om öfverflyttande till landstingen af de ärenden, hvilkas behandling hittills tillkommit pröfningskomitéerna i länen samt om förändring i sättet för val af ledamöter och suppleanter i nämnda komitéer;

Herr *L. Norrbys* motion, N:o 140, angående förändring i gällande bestämmelser rörande afsöndring af jord till båtsmanstorp på Gotland;

Herr *O. P. Rylanders* motion, N:o 141, om underdånig hemställan till Kongl. Maj:t, att till tjänsteman vid statens jernvägar icke måtte förordnas någon som förut innehar ordinarie tjänst;

Herr *Per Nilssons* från Christianstads län motion, N:o 142, om lika rösträtt för alla inom kommun å landet röstberättigade medlemmar, åtminstone i fråga om val till kommunala befattningar;

Herr *Ola Jönssons* från Malmöhus län motion, N:o 143, om aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande skjuttskyldighetens öfvertagande af statsverket;

Herr *Ola Månssons* motioner:

N:o 144, om indragning af indelta båtsmanshället emot erläggande af vakansafgifter; och

N:o 145, om ändring i 2 Kap. 5 och 6 §§ Giftermålsbalken;

Herr *C. L. Appeltoffts* motion, N:o 146, om beviljande af ett extra anslag för understödjande af enskilda jernvägsanläggningar; samt

Herr *Anders Perssons* från Malmöhus län motion, N:o 147, om ändring i 6 § af Kongl. kungörelsen den 23 September 1870 angående stämpelpappersafgiften.

Samtliga här ofvan upptagna motioner blefvo, hvar efter annan, bordlagda.

§ 5.

De under § 1 häröfvan omförmälda Kongl. Maj:ts nådiga propositioner och skrifvelser bordlades.

Likaledes blefvo bordlagda:

Banko-Utskottets memorial N:o 1, med öfverlemnande af Bankofullmäktiges till Utskottet afgifna berättelse; och

Kansli-deputerades memorial N:o 1, angående antagande af tjänstemän och vaktbetjening vid Riksdagens kansli.

§ 6.

Herr Talmannen tillkännagaf att, enligt ingifvet lärarebetyg, Herr *Lithner* vore af sjukdom hindrad att för närvarande deltaga i riksdagsgöromålen.

Kammarens ledamöter åtskiljdes nu kl. $\frac{3}{4}$ 2 e. m., men sammankommo åter

Kl. $\frac{1}{2}$ 7 e. m.

§ 7.

Följande motioner anmäldes:

Herr *L. J. Hiertas* motioner:

N:o 148, om förändring i sättet för utgifvandet af Riksdagens Revisors berättelse; och

N:o 149, om afåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande utarbetande af ny taxa för passageraretrafiken å statens jernvägar;

Herr *J. F. Fredricsons* från Upsala län motion, N:o 150, om antagande af det utaf vederbörande komité afgifna förslag till s. k. fastighetsböckers införande;Herr *A. Th. Gustafsons* motion, N:o 151, om beviljande af understöd till anläggande af en jernväg emellan Jönköping och Wernamo;Herr *Liss Olof Larssons* motioner:

N:o 152, om indragning af det nu utgående anslag till de Kongl. theatrarne; och

N:o 153, om upphäfvande af 12 § och tillägg till 23 § 1 mom. i gällande förordning angående villkoren för försäljning af bränvin;

Herr *Jonas Jonassons* från Calmar län motion, N:o 154, om ändring af lagens stadgande angående ränta vid försträckningar å kortare tid än sex månader;Herr *O. F. Brunbergs* motion, N:o 155, om efterskänkande af den Rådsmannen *L. O. Peterson* i Carlskrona, Kaptenen vid flottans nya reservstat *W. Kleman* och Majoren vid skärgårdsartilleriet *Z. Andersson* åliggande skyldighet att erlägga ränta å ett dem ådömdt ersättningsbelopp;Herr *A. Hedins* motion, N:o 156, om nedsättning i anslaget till utgifter för rikets diplomatiska angelägenheter samt om afåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande förändrade grunder för utrikesbudgetens upprättande:Herr *C. J. Kjellmans* motioner:

N:o 157, om antagande af det utaf vederbörande komité afgifna förslag till understöd åt vissa enskilda jernvägsanläggningar;

N:o 158, om upphäfvande af hvad 26 Kap. 2 § Byggningabalken stadgar om församlings skyldighet att bygga prestgård; och

N:o 159, om rustnings- och roteringsskyldighetens skiljande från jordbruket och öfverflyttande på rikets samtliga innebyggare, samt om tillsättande af Särskildt Utskott för att utreda denna fråga;

Herr *H. Larssons* från Gefleborgs län motion, N:o 160, angående användandet af bankovinsten;Herr *C. E. Hjelms* motioner:

N:o 161, om tillägg till 9 § 2 mom. af Kongl. Förordningen den 6 Augusti 1864, angående grunderna för hemmausklyfning och jordafsöndring; och

N:o 162, angående underhållsskyldigheten af by- eller utfartsvägar;

Herr *F. A. Palanders* motion, N:o 163, om anslag för byggandet af en jernväg mellan Wexiö och Carlskrona.

Uti denna motion förenade sig Herrar *Brunberg* och *Petter Andersson*.

Herr *H. B. Hanssons* motion, N:o 164, derom att de till frivilliga skarpskytteföreningar utlemnade gamla, till krigsbruk odugliga gevär icke måtte återfordras eller någon lösen för dem erläggas;

Herr *Sven Andreassons* från Elfsborgs län motioner:

N:o 165, angående ändringar i Kongl. Kungörelsen den 20 Maj 1864, rörande enskilda banker med rätt att utgifva egna banksedlar; och

N:o 166, om ändring i 4 och 5 §§ af Kongl. Förordningen den 24 September 1861, angående tillsyn å förmyndares förvaltning af omyndigs egendom;

Herr *C. A. Jönssons* från Hallands län motioner:

N:o 167, om folkskoleafgiftens hänförande till första artikelns bevilning eller ock dess upptagande bland extraordinarie inkomsterna, samt om anslags beviljande till lönebidrag åt skollärarne; och

N:o 168, rörande bankovinstens användande;

Herr *O. Nilssons* från Christianstads län motion, N:o 169, om ändring i 23 § af Kongl. Förordningen den 21 Mars 1862 rörande kyrkostämma, kyrkoråd och skolråd;

Herr *Pehr Pehrssons* från Stockholms län motion, N:o 170, om låneunderstöd till Olandsåns upprensning.

Herr *J. Sjöberg* anförde muntligen: Vid behandlingen af Stats-Utskottets yttrande öfver en inom denna Kammare vid nästlidne riksdag väckt motion angående indragning af det särskilda understöd af statsmedel, som under en lång följd af år utgått till Post- och Inrikes tidningar, tog jag mig friheten framställa några anmärkningar i afseende å det mindre tillfredsställande sätt, hvarpå redaktionen af denna tidning ombesörjes. Vid samma tillfälle yttrade jag äfven, att, derest omständigheterna så hade medgifvit, jag icke skulle hafva underlåtit att redan vid dåvarande riksdag väcka motion i ämnet. Jag anser mig af särskilda orsaker böra erinra om denna i och för sig sjelf oväsentliga tilldragelse, då jag nu går att infria mitt löfte från förra riksdagen genom att väcka motion angående statsanslag för uppsättande af ett särskildt kungörelseblad under benämning "Sveriges Allmänna Tidningar".

I sammanhang härmed anhåller jag äfven att få fästa Riksdagens uppmärksamhet på den år ifrån år alltmer sig visande nödvändigheten deraf, att Svensk författningssamling hädanefter måtte komma att utgifvas i fullständigare skick än hittills varit fallet; och vågar jag för detta ändamåls vinnande afgifva motion om ett högst obetydligt anslags beviljande jemte afåtande af en särskild skrifvelse i ämnet till Kongl. Maj:t.

Jag anhåller vördsamt om remiss till vederbörande Utskott af dessa båda motioner;

och afgaf derefter motionerna:

N:o 171, angående anslag för uppsättande af ett kungörelseblad under benämning "Sveriges Allmänna Tidningar" m. m.; och

N:o 172, angående vidtagande af åtgärd för att åstadkomma större fullständighet af Svensk författningssamling och om anslag för detta ändamål;

Herr *J. E. Johanssons* från Westmanlands län motioner:

N:o 173, angående anslag till de mellan Krylbo och Norberg samt Sala och Westerås föreslagna jernvägsanläggningar; och

N:o 174, angående förändrad organisation af armén;

Herr *A. F. Petterssons* från Malmöhus län motion, N:o 175, angående ändring i stadgandena rörande försäljning af vin;

Herr *A. E. Nordenskiölds* motion, N:o 176, om anslag till fortsättning af landets geologiska undersökning samt om geologiska karteverkets förenande med Naturhistoriska Riksmuseum;

Herr *B. Bengtssons* från Wermlands län motion, N:o 177, derom att Nyeds bergslag framdeles som hittills måtte åtnjuta befrielse från erläggande af rotevakansafgift;

Herr *Per Ericssons* från Gefleborgs län motion, N:o 178, om ändring af 28 § i Kongl. Kungörelsen den 30 Maj 1864 angående enskilda bankers sedelutgifningsrätt;

Herr *O. E. L. Dahms* motion, N:o 179, om beviljande af låneunderstöd för anläggande af en jernväg till Calmar från någon punkt å den föreslagna jernvägen emellan Wexiö och Carlskrona;

Herr *E. V. Almquist's* motion, N:o 180, angående förändrade föreskrifter i fråga om sättet för utdelning af riksdagshandlingar.

Herr *P. C. Anderssons* från Östergötlands län motion, N:o 181, om låneunderstöd till jernvägsanläggning från Hallsberg öfver Motala till Mjölby station å östra stambanan;

Herr *B. Stenbäcks* motion, N:o 182, derom att det anslag som till norra stambanans fortsättande redan blifvit och vid denna riksdag ytterligare kan blifva beviljad, måtte användas för den bandel som ligger emellan Storvik och Krylbo; och

Herr *Lars Erssons* motion, N:o 183, om förändring i föreskrifterna rörande stämning till domstol.

Alla dessa motioner bordlades.

Då ej flere ledamöter anmälde sig för afgifvande af motioner, gjorde Herr Talmannen proposition på sammanträdets afslutande, med bifall hvar till Kammarrens ledamöter nu åtskiljdes, kl. $\frac{1}{4}$ 8 e. m.

In fidem
H. Husberg.